

**ПРО ДЕЯКІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ ТА
ОСОБИСТІСНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ
ОБЛІКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ**

*Маліков В.В., д. держ.упр., професор
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Зі збільшенням управлінського навантаження облікового працівника зросла й його особиста відповідальність. Саме на цей рівень роботи і має виводити випускника закладу вищої освіти навчальний процес за спеціальністю «Облік і оподаткування». Підготовка якісних фахівців для бухгалтерії сучасного типу передбачає не лише формування професійних навичок, а й розвиток особистості студента.

Молодий фахівець повинен вміти: прийняти рішення; проконтролювати його виконання; дати оцінку отриманим результатам.

Необхідний постійний саморозвиток студента під час навчання у закладі вищої освіти. Теорія обмежень стверджує, що ефективний спосіб саморозвитку - вивчити, усвідомити та подолати обмеження, що перешкоджають професійному успіху та особистому зростанню. Виробнича практика студентів дозволяє найбільш якісно та прискорено вирішувати завдання саморозвитку.

До найпоширеніших особистісних обмежень слід відносити: не вміння вирішувати проблеми; нестача творчого походу; не вміння керувати собою; нестача розуміння особливостей управлінської праці; нечіткі особисті цінності; нечіткі особисті цілі; нездатність впливати на людей [1].

Наведені обмеження можна частково зняти у процесі виробничої практики, використовуючи для кожного з них свої спеціальні методики та підходи.

Найчастіше студенти бояться бути відповідальними, особливо коли йдеться про проблеми. Цей страх, у свою чергу, також є проблемою, яка гальмує процес знаходження рішення і потребує рішення сама по собі. У студентському колективі має бути людина, відповідальна за вирішення проблеми. Це завдання повинен вирішувати керівник практики.

Виробнича практика дає можливість формувати вміння вирішувати проблеми, оскільки кожен крок студента-практиканта контролюється керівниками практики як від вузу, так і від бази практики і може бути скоригований. Корекція має бути гнучкою і не обмежувати особисту думку студента. Тоді її дія буде найбільш вагомим, а студент реально вдосконалюватиметься.

На практиці студент має можливість: пройти цикл систематизованого вирішення проблем, що виникають; відпрацювати техніку вирішення проблеми; познайомитися з рівнями прийняття рішень; спробувати використовувати людей та ресурси для вирішення окремих проблем; усвідомити, коли керівники найбільше потребують навичок вирішення проблеми.

В результаті проведеного дослідження та аналізу літератури виділено сім факторів, які обмежують або зводять нанівець творчі здібності студентів: людська лінь; усталені звички; надмірна напруженість; ослаблена цілеспрямованість; недостатні можливості; надмірна серйозність; погана методологія [2].

Кожному студенту у творчій роботі заважає щось своє, тому кожному студенту корисно запропонувати спробувати встановити та дослідити свої перешкоди, обговорити їх із кимось, хто добре його знає (наприклад, з куратором, керівником практики від вищого навчального

закладу або старшим другом). Можливо, перешкоди не вдасться повністю усунути, але можна навчити студента скорочувати їхню негативну дію.

Крім того, виробнича практика дає можливість студенту розгорнути свої творчі здібності: студент може самостійно генерувати ідеї, які у разі їх втілення багаторазово піднімуть його у власних очах; студент отримує аванс на нову хвилю творчості.

Виробнича практика: знімає бар'єри для творчого підходу до роботи; дозволяє вільно генерувати та відбирати ідеї; дозволяє вільно планувати нововведення; дає зворотний зв'язок; дає оцінку нововведень, запропонованих студентом-практикантом.

Для майбутніх облікових працівників важливе розуміння стилю та практики управлінської праці. Навчаючись у закладі вищої освіти, студенти повинні отримати чітке уявлення про значення в колективі своєї майбутньої спеціальності, оскільки, виконуючи у майбутньому функції фахівця, кожен повинен мати справу з людьми різних здібностей, культурного та морального рівня.

Підсумком, що завершує виробничу практику, поряд зі звітом про практику, має стати особистий план розвитку, який має бути конкретним та реалістичним, що мобілізує всі здібності студента та вимагає від нього повної віддачі.

Можна запропонувати деякі правила розробки особистого плану розвитку студента: ставити перед собою ясні цілі та реальні терміни; визначати критерії успіху; задовольнятися малим, але незмінним; використовувати всі надані можливості; навчатися на чужих та своїх досягненнях та успіхах, невдачах та помилках; бути у курсі останніх тенденцій діяльності; у дискусіях розкривати свої погляди та принципи; приносити користь закладу вищої освіти та організації, в якій працюєте; використовувати концепцію обмежень для контролю свого просування [3].

Алгоритм, який допомагає розробити такий план, повинен містити кілька послідовних етапів: визначення своїх особистих обмежень; їх оцінка та обговорення; подолання існуючих перешкод; сформууйте нові вміння; впровадьте нові методи навчання та роботи; проаналізуйте свій розвиток.

Виробнича практика є одним із дієвих інструментів розвитку професійних та особистісних навичок, але без зацікавленості з боку студентів та їхньої активної участі цей інструмент може бути малоефективним.

Література:

1. Управління персоналом: підручник / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь та ін.; за заг. ред. О. М. Шубалого. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. 404 с.
2. Шатун В.Т. Основи менеджменту : навч. посіб. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. 376 с.
3. Mike Woodcock, Dave Francis. *The Unblocked Manager. A practical guide to self development.* 2012. ISBN 0-7045-0523-1.